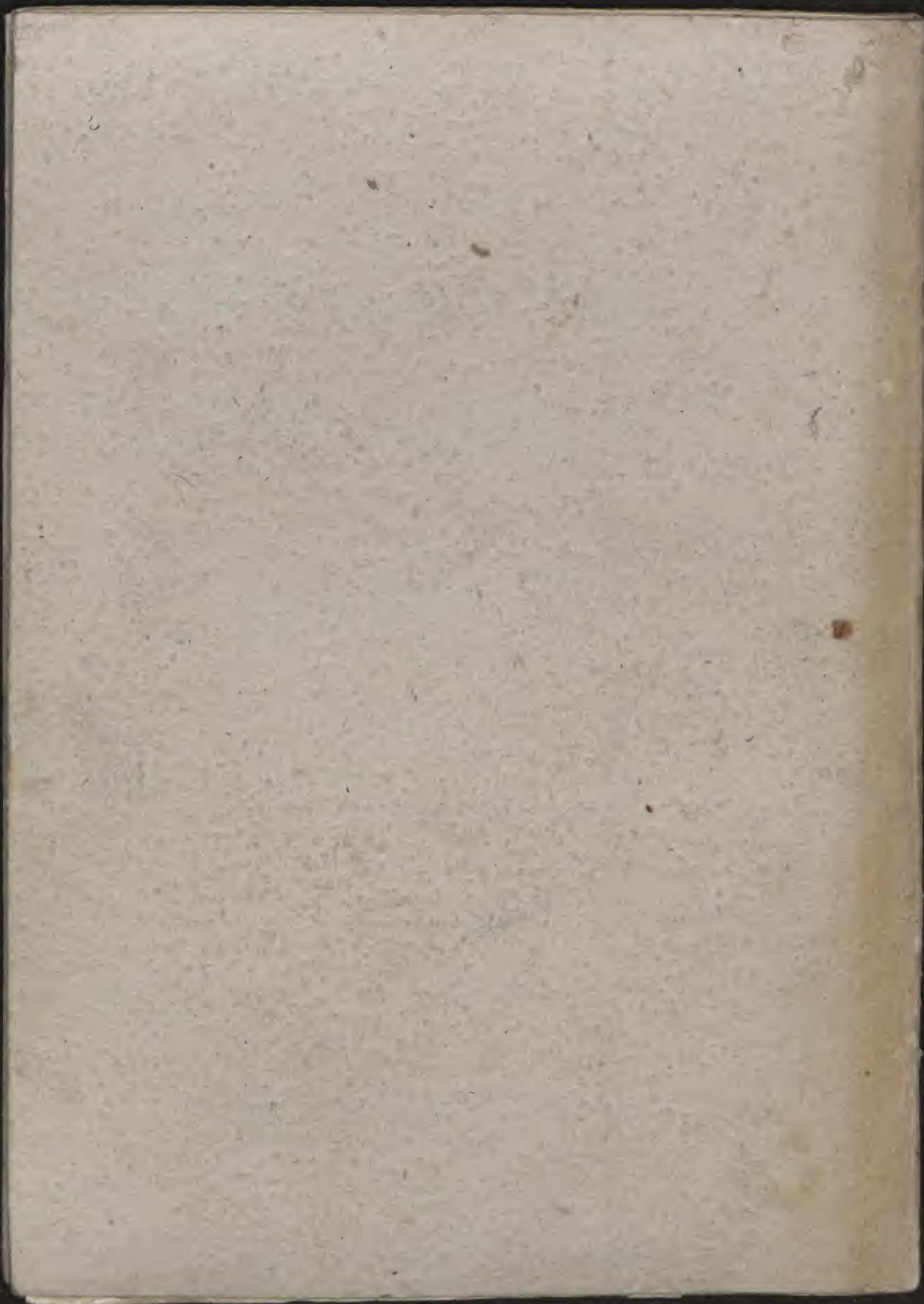
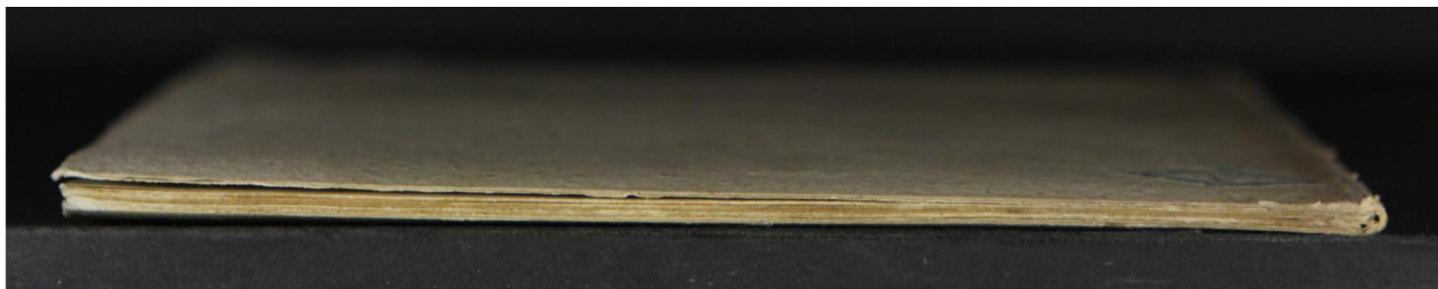
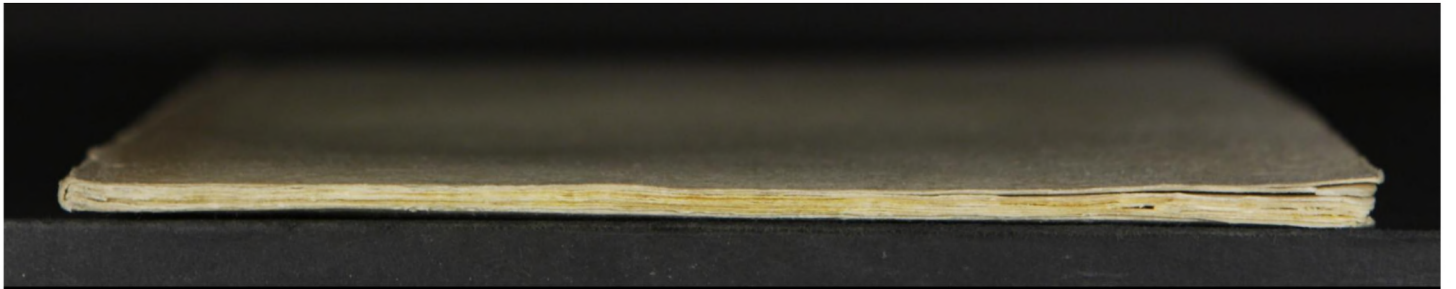

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.13

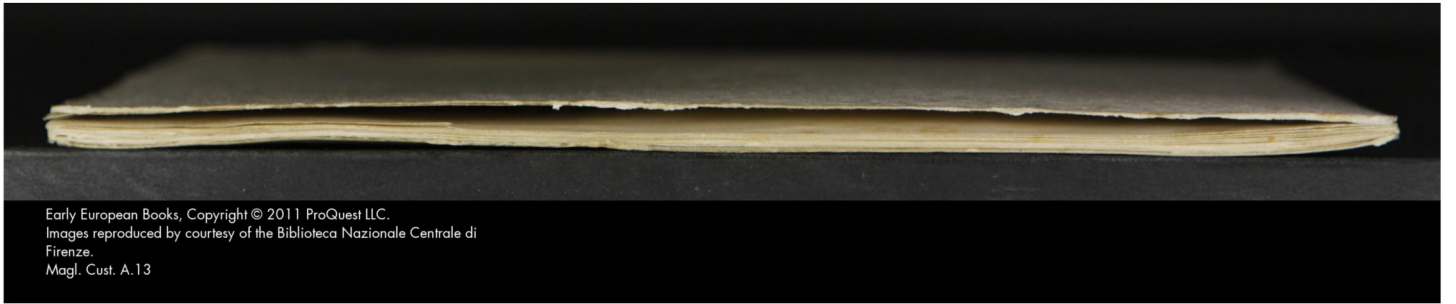

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.13

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.13

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.13

DISPUTATIO NYPER FACTA IN DO
MO MAGNIFICI LAURENTII ME
DICES.

NICOLAUS DE MIRABILIBVS EX SE
PTEM CASTRIS ORDINIS PRAEDI
CATORVM SACRAE THEOLOGIAE
DOCTOR AD MAGNIFICVM LAV
RENTIVM MEDICES.

Ost conuiuium illud abste Magnifi
p ce Laurenti magnifice ac splendide
factum. redeunti mihi domum. &
disputatiōis illius nrę decisiones ac
determinatiōes mente & animo reuoluēti: nihil
occurrit quod satis mihi uideretur ad tollendā
fidelis ac pię mentis dubitationē: & q̃a ut pro
pheta inquit: Lex domini imaculata cōuertens
aīas: testimoniū dñi fidele sapientiāz praeſtans
paruulis: idcirco cupiens. non solum ego effici
paruulus. uerū etiāz aīas ab omni errore cōuer
ti. in tantę rei speculationem iteꝝ atq; iterū per
ſcructari decreui. q̃cquid apud ſūmos theolo
gos nrōs. ac praecipue Beatissimū Thomā de
aquino. de huiusmodi re inuestigari posset:
ac nōnullis clarissimis ciuibus. sacraꝝ litteraꝝ

studiosis suadentibus: ad te unum oīa referre:
tanquā ad principem & auctorez tam conuiuii
q̄ disputationis nostre. in quo deus iuxta Pla-
tonem potentiā simul cum sapientia cōiunxit.
Et ut res oīs melius intelligat̄ cognita disputa-
tionis origine. A priō disputantiū congressu
initium sumam.

Conclusio publice posita in templo diue
c reparate. xxiii. Iunii & iuigilia. S. Iohā-
nis baptiste: ut mos est per fratres sacri
ordinis minorum sub Egregio ac subtili sacre
theologie professor magistro Georgio benigni
regente sancte crucis.

Peccatū adē nō ē maximū omniū peccatorum.
Contra quam conclusionem Dominus Iohan-
nes uictorii de Camerino tali medio argumen-
tatus est.

Illud est maximum peccatum ex quo euenerunt
omnia mala: sed peccatum adē est huiusmo-
di: ergo peccatum adē est maximum omni-
um peccatorum. Maiorem concessit respondēs
s. q̄ illud est maximum peccatorū ex quo eue-
nerunt omnia mala: minorem autem negauit:
q̄ peccatum adē sit illud ex quo talia euenerūt:
quaz arguens sic probauit. Ex peccato adē eue-
nere infirmitates omnes: originale peccatum:
rebellio carnis: ignorantia: mors & alia huius-

modi discurrendo p singula nostra mala: ergo.
Negauit isuper respondēs ab adā tanq̃ a prīci
pali causa haec mala euenisse: petitū fuit si nō
ab adam tanq̃ a causa principali: quaeritur de
causa principali horum malorum: quam post
longam discussionem dixere praediētā conclu
sionem defendentes: omnium malorum uolū
tatem dei uel decretum diuinum esse causā p
se & principalem: quam responsionē praediētā
iohannes sibi dubiam & suspectam dixit: Ego
aut̃ uerius loquens dixi potius haereticam. Po
stea adductus tū ip̃a ueritate: tū quia idem Io
hānes tā in philosophia q̃ in theologia ac & in
aliis: nostri Sanctissimi Doctoris uerā sequitur
doctrinam: factis quibusdā argumentis cōtra
hoc: accepi argumētum factum. s. q̃ illud ē ma
ximū peccatū: ex quo eueniunt oīa mala: sed
peccatū adq̃ est huiusmodi: ergo. & dixi q̃ mi
nor era bene probata p arguentez: & q̃ cōcessa
maiori: quam cōcesserat respondens argumen
tum de necessitate cōcludit. Sed meo iudicio
& in hoc uero: uolenti defendere conclusionem
positam: maior erat distinguenda de magnitu
dinem peccati extensiua & intensiua - & non
concedenda. Ultimo deuentum est ante te Ma
gnifice Laurenti: & de hac responsione

a ii.

Magistri Georgii & de nostra impugnacione
acerrime disputatum est. Volens autē postea
defendere suam responsionem Magister Geor-
gius: quē fuit quod voluntas diuina sit perse cau-
sa principalis & efficiens omnium malorum in
domo tuē Magnificentie corā Magnifico Co-
mite Mirandul Domino Iohanne pico: Vene-
rando ministro minorum: Magistro Carolo or-
dinis seruorum regente annunciatē: Domino
Marfilio ficino: Domīo Angelo politiano: Ma-
gistro Mengo & Magistro Bernardo in medici-
na & in philosophia pitissimis: ac nōnullis aliis
præstātissimis uiris: hāc primā proposuit con-
clusionem.

Omnis effectus siue boni sine malī: quodcunq;
malum sit nomen habens tale Deus gloriosus
est causa perse & principalis. Contra quā con-
clusionem. Ego frater Nicolaus de mirabilib⁹
feci argumētationes subscriptas: probando cō-
clusionem positā esse falsam & de heresi suspe-
ctam: ut pote sacris omnium scripturarum &
theologorū dictis aduersā. Falsitatē sicoñdi.
Impossibile est purā priuationem habere causam
perse & principalem: cum causa perse terminet
ad perse effectū qui est res quaedam: alias
non esset causa per se respectu talis effectus. Et
ita est oppositum in adiecto: nisi concedatur

haec propositio. s. impossibile est purā priuatio-
nem ut sic habere causam perse & p̄cipalem.
Sed malum est priuatio eius quod q̄s nat⁹ est
& debz habere. ergo malū ut malum nullōmō
potest habere cām perse. Et per consequēs deus
non erit perse causa mali ut sic. Minor probat̄.
Aut. n. malum ut malū: est ens positium: aut
priuatiuū uel negacio. Non potest dici q̄ malū
inquantum malum sit ens positium. tū quia
omne ens positium aliquid ponit in rerū na-
tura. alias non esset positium. Sed malum ut
malum nihil ponit in rerū natura. sicut nec
cecitas uel surditas. sed potius remouet rectum
ordinem ab ultimo fine cum maluz sit auersio
ab ultimo fine secundum omnes doctores. tū
etiam quia omne ens positium est aliquid &
omne aliquid est bonum. ens. n. et bonum con-
uertuntur. secunduz omnes methaphisicātes.
ergo malum ut malum: est pura priuatio uel
negatio non potens habere causam perse.
Ad materiam huius rationis et aliarū. viii. ra-
tionū quae per me fiebant: Respōdit praefatus
Magister Georgius Concedendo deum nō esse
perse causam ipsius mali inquantum malum
est. i. ipsius deformitatis seu mali formaliter di-
cti: sed de⁹ est causa mali materialiter accepti

hoc est. ipse deus per se est causa omnis effectus
et quia aliqui effectus denominatur boni et ali
qui mali. illorum effectuum siue bonorum siue
malorum deus est causa per se & sic etiam so
nat conclusio posita.

Contra quam Responfionem ita replicauit.

Accipio aliquem actum qui denominetur malus
ut puta actum fornicationis. Et arguo sic.

Aut deus est causa per se. istius actus fornicatio
nis uel homicidii in quantum est actus tantum
uel in quantum est actus deformis & malus.
Si dicis quod deus est causa actus istius prout est actus
tantum. ergo per hoc deus nullomodo dicetur
esse causa per se ipsius mali. consequentia tenet.
quia actus tantum. & adeo est & non dicitur malus:
alias iste actus in matrimonio etiam esset ma
lus. quod est falsum. Ex hoc ergo quod deus est causa
effectus uel actus alicuius ut effectus uel actus
tamen. deus non potest dici causa mali. oportebit ergo dice
re quod si deus est causa per se. ipsi mali: quod sit causa istius
actus fornicationis prout est deformis & malus
& non prout est actus tantum. et ita tenendo hanc
opinionem necesse erit dicere quod deus sit causa
per se ipsius deformitatis et malitiae. quod est hae
reticum: utpote contra omnes. auctoritates scri
pturarum & doctorum.

Confirmatur.

Deus per omnes scripturas prohibet actus deformes prout mali sunt / ergo deus non est perse causa. actus mali ut malus est / ergo est causa actus tantum. Et per hoc nō diceretur causa mali quia actus ut act⁹ tantum: non est malus alias omnis actus esset malus. Et praesertim actus prout a deo perse causatur. nullomodo potest dici malus.

Item deus est ultor actus mali ut malus est secūduz omnes scripturas: ergo ut sic non est perse causa huiusmodi actus.

Præterea de⁹ odit actum malū ut sic: et impiū et impietatem suam: sapientie. xiiii. ergo non est causa perse talis actus mali. Omnes istę tres cōsequentię sunt manifestę. Impossibile. n. est qđ idem sit per se principalis causa ei⁹ qđ prohibet ulciscitur / et odit.

Haec replica nostra: nūq̃ fuit assumpta: nec soluta. licet sepiissime rogarem ut repeteret defendens conclusiones. respondendo uel ad maiorem uel ad minores. Nisi qđ Magnificus dominus Iohannes Comes Mirandul⁹ dixit nos esse concordēs in sententia & in uerbis discordes: quoniam deus non est causa perse ipsius mali formaliter dicti: licet sit causa mali materialiter dicti.

Hinc motus peritissimus ille philosophus Magi-
ster Menghus probavit hanc propositionē sim-
pliciter esse falsam. scilicet quod deus sit causa per se ipsius
mali: nisi semper addatur determinatio ista. scilicet
materialiter dicti Sic. n. poterit concedi deum
esse causam mali materialiter dicti: non tamen
mali secundum se & absolute accepti.

probatio sua haec fuit.

Semp terminus secundum se acceptus accipitur per
suo significato formali et principali: nisi sit equi-
vocus terminus. tunc. n. semper est distinguendus.
alias non: ut habet in perihemeniis et in libro elencorū:
et ex famosa omnium dialecticorū propositione:
qua dicitur semper terminus secundum se acceptus
accipitur per suo significato famosiori. ergo quando
dicitur deus est causa mali: hic malum accipitur per suo si-
gnificato formali & principali quod est deformitas
& ita si deus dicatur sine additione esse per se causa ipsius
mali. necesse erit dicere quod deus sit causa ipsius defor-
mitatis: quod est absurdum. consequentia nota est:
quia formale significatum mali est deformitas:
quae formaliter est malum.

Argumenta itē quae ante primam responsionē in prin-
cipio fecerant probant efficacissime. Deum non esse causam
per se principalem ipsius mali actus ut malus est. fuit
itaque haec secunda ratio nostra.

Secunda ratio.

Impossibile est q̄ illud sit p̄se & principaliter cau-
satum ab aliqua causa & maxime a deo: quod
euenit praeter intentionem talis agentis. Sed ac-
tus uel effectus malus ut malus est: non est per
se principaliter intentus nec desideratus a deo
uel ab aliquo agente. ergo actus malus ut ma-
lus non potest esse causatus per se et principaliter
ab ipso deo. Deus ergo erit causa actus tan-
tum: et non actus mali & ita s̄m est: deum esse
per hoc causāz mali: quia est causa effectus uel
actus alicuius ut actus est. Maior est Aristo-
telis secundo phisicorum: et est exemplum de
fodiente sepulcrū: qui praeter itentum thesau-
rum reperiens non dicitur per se & principalis cā
inventionis: thesauri. Multo minus igitur deus
diceretur cā p̄se mali effect⁹ ut malus est. Minor
probatur: tū quia etiam nullus intendit actum
malum ut malus est: sed ut delectetur secūduz
uim cōcupiscibilem uel irascibilem. Quicquid
.n. facimus propter aliquod saltem apparēs bo-
num facimus. ergo multo minus deus itendit
in sua actōe actum malū. ergo actum tantum
per se intendit & nō malūz actū. Tū quia quod
perfectionis est in quocunq; agente particulari:
nullo modo debz deesse agenti primo & perfec-
tissimo: cum deus sit infinite perfectus. Sed
perfectionis est in quocūq; agente particulari:

ut non intendat efficere actum malum - ut malus est. ergo multo minus deus per se intendere potest actum malum ut malus est.

Confirmatur.

Impossibile est q̄ deus possit per se principaliter aliquid efficere . nisi per se principaliter illud velit: cum suum efficere sit suum uelle. Sed penitus impossibile est: q̄ deus possit uelle aliquem actum malum ut malus est . ergo impossibile est quod deus sit per se causa actus mali ut malus est. Minor est manifesta: quia sic de⁹ peccaret uolendo per se actum malum ut malus est: et influendo in eum. ergo necesse est dicere q̄ deus uelit solum actū ut bonus est . & non actum malum. et per consequens impossibile est q̄ deus sit per se causa actus mali . uel effectus mali: cum nullo modo per se & principaliter uelit effectum uel actum malum . Deus ergo nec est causa mali in se: nec etiam causa actus mali put subest causationi diuine. ergo nec formaliter nec materialiter Immo nullo mō est causa peccati uel mali effectus.

Tertia ratio.

Omnis p̄ se & principalis cā alicuius effectus h̄ certū & determinatum ordinē ad suū p̄ se effectū: alias haec non erit per se causa talis effectus. Sed impossibile est q̄ deus habeat certum et de

terminatum ordinem ad actum malum ut malus est: ergo impossibile est deum esse per se causam alicuius mali effectus ut malus est: sed tantum modo ut actus uel effectus est. Minore probatur sic. Nam actus uel effectus malus ut malus est includit essentialiter et necessario aliquam deordinationem & deformitatem. alias non esset actus malus: si nullam deordinationem includeret. Sed actus uel effectus per se ordinatus & causatus a deo. ut sic nullam deordinationem uel deformitatem habere potest: alias deus esset per se causa illius deformitatis et deordinationis. quod est haereticum potius quam catholicum. ergo impossibile est deum esse per se causam alicuius effectus mali ut malus.

Confirmatur.

Sicut se habet homo albus ad albedinem: ita actus malus ad malitiam. Sed secundum Aristotelem in praedicamentis. albedo est de essentia hominis albi: cum sit impossibile imaginari hominem album sine albedine. ergo a simili malicia uel deformitas erit de essentia actus mali ut malus est. Et per consequens si deus erit causa actus mali ut malus est: necesse est dicere quod sit causa ipsius malitiae & deformitatis.

Quarta ratio.

Omnis effect⁹ p̄se alicuius causę accipit ut sic ali
quā similitudinē a sua p̄se causa. S3 īpossibile
ē qđ actus malus culpe ut malus est: accipiat ali
quā similitudinē ab ip̄o deo. ergo īpossibile ē deū
esse cām p̄se principalē actus mali culpe ut ma
lus est. licet sit causa actus ut act⁹ est tantūmō.
Maior ē manifesta qđ alias non erit p̄se effect⁹
talis causę si nihil ab ip̄a causa accipiat. Minor
p̄batur: qđ actus malus ut malus secundū cul
pā deficit a deo. ergo ut sic nihil accipit ab eo.
cōsequētia nota ē: ātecedens p̄batur quia ni
hil aliud est malū culpe nisi d̄ficere a deo. ergo
actus mal⁹ ut malus nō est p̄se causat⁹ a deo.

Quinta ratio.

Impossibile est illum artificem esse p̄se cām mali
actus ut mal⁹ ē: in cui⁹ actione ut sic nullomō
inueniri pōt aliquis defectus nec ex p̄te agentis
nec ex p̄te actionis. Sed penitus īpossibile est ī
actione uel causatione dei īueniri aliquem de
fectum: put actio dei est. ergo impossibile ē qđ
deus influat et perse causet actū malum ut ma
lus est. ergo est tantum causa actus. Maior est
manifesta quia malum ut sic essentialiter inclu
dit defectum: uel ex agente: uel ex actione pro
uenientem: aliter malum non esset malum: si
nullum haberet defectū. et īplicat contradictio
nē qđ actus sit malus sine defectū.

Sexta ratio directe erat cōtra eam conclusionē qua dicebat. Dicere deū benedictum esse causā peccati ē multimoda ueritas. Et nullimoda hae resis: ut quidam clamant.

Contra quā conclusionē optime concludūt prēdicta argumēta nostra: quę huc usq; insoluta remanserūt: nec unq; solui poterūt uere: cū ipsam ueritatē ostēdant: cui nulla ueritas opponi pōt.

Ne aut idem sepius repetamus hęc ppositio. s. de9 est p se causa peccati: est potius omnimoda heresis q̄ multimoda ueritas. Probat̄.

Nam contradicit toti scripturę sacre & oībus ab ecclia approbatis doctōrib9 utpatet ituenti eos

Item tota illa xxxvii. distinctio Magistri ī secōdo

Sentētiarū declarat p auctoritates sanctorū: deū nō esse causam peccati aut mali culpe nisi mali penę: iuste eam pp nostram culpam īfligendo.

Deniq;.

Illud qđ est simpliciter esse falsum: non pōt esse multimoda ueritas: sed deū esse causā peccati est simpliciter falsū. ergo nō est multimode uerū. Minor pbatur. Quicqd est formaliter falsū est simpliciter falsū: Sed deū esse cā peccati est formaliter falsū secundum p̄dictū respondētem. ergo est simpliciter falsū. Maior probat̄. quia formalitas uni9 cuiusq; rei denominat rē

bi.

simpliciter esse talem. Quicquid enī est formaliter tale est simpliciter tale. ista est una Maxima omnium scotistarum. sed deum esse causā peccati est formaliter falsum secundū eos. ergo est simpliciter falsum.

Sexta ratio.

Aut de⁹ est causa peccati pro tanto quia ipse peccat: aut quia facit alios peccare. Non primum: quia implicat contradictionem. q^d deus peccet. Sic. n. deus non esset deus deuiando a uero ordine rationis. Nec etiam potest dici q^d deus faciat alios peccare: tum quia secundum Dionysium capi. secundo de diuinis nominibus. Deus qui est summe bonus omnia in se conuertit: ergo deus neminem auertit ab ultimo fine: tūz quia deus esset impius: si influendo: nos auertat a se: & iniustissime nos puniret: si ipse esset principalis & perse cā istius nostre auersionis aut actus peccati ut malus est.

Septima ratio.

Sicut se habet effectus bonus ad suam perse & principalem causam: ita effectus malus ad suā perse et principalem causam. Sed omnis effectus bonus uere potest denominare causā suā principalem: esse bonam. ergo et effect⁹ malus uere poterit denominare suam causam perse &

principalem: esse aliquomodo mala. Sed de
nullo pacto nec materialiter nec formaliter: nec
in aliquo sensu sophistico uere potest denomi
nari malus. ergo impossibile est deus esse perse
causam peccati aut mali effectus. Maior tenet
per locum a simili: nec est aliqua dissimilitudo
Omnis. n. effectus potest aliquomodo denomi
nare suam causam. Sicut ergo effectus bonus
denominat causa esse bonam: ita effectus ma
lus denominabit causam perse & principalem:
aliquomodo esse malam.

Octaua ratio.

Deus diligit omnia que fecit: & nihil odit eorum
que fecit. ut habet sapiencie xi. Sed deus nullo
modo diligit effectum malum. ergo deus nullo
modo est causa perse & principalis effectus mali.
Minor probatur. Aut. n. deus diligit effectum
malum per hoc quod diligit effectum tantum: uel per
hoc quod diligit effectum deformem. Non primum:
quia sic diligendo. s. franciscum diligeret ma
lum. Nec etiam potest diligere effectum defor
mem: quia sic diligeret deformitatem: quae est
de essentia mali effectus: cum impossibile sit ima
ginari malum effectum sine deformitate.

b ii.

Nona ratio fundabat̃ in auctoritate Scripturę
sacrę Genesis primo capitulo Vidit deus cūcta
quę fecerat & erant ualde bona.

Tunc Arguo sic.

Quicquid est ualde bonum illud nullomodo est
malum nec formaliter: nec materialiter: sed om
nis dei effectus est ualde bonus. ergo nullus ef
fectus dei est malus saltez quo ad culpam: nec
materialiter nec formaliter.

Maior probatur Detur aliquis effectus dei ual
de bonus. aut ille effect⁹ dei erit omnino alien⁹
a malo tam formaliter quā materialiter: aut nō
si primū habeo intentū: si secundū. ergo non ē
uera sacra scriptura quę uocat eū ualde bonū:
cum sit malus saltem materialiter. ualde autez
bonum excludit omne malum ex ui significa
tionis.

Adductis his rationibus fui impeditus ne plu
res in medium afferrem: erat enīz sicut tunc di
ximus propositi nostri adducere. xxv. argumē
ta contra primam conclusionē. Et demum cō
tra alias instare quę ul' falsę essent uel doctrine
S. Thome repugnarēt. S; tūc Magnifice Lau
renti nullum nostrorum argumentorum uel re
plicatum ul' solutum est a Magistro Georgio:
sed tantūmodo respondit ad materiam argu-

mentorum: declarando mentes suam. et Scoti
Dicens q̄ conclusio sua non ponit deum esse
causam mali ut malū est .i. ipsius malicie et de
formitatis. sed q̄ deus est causa mali effect⁹
siue mali materialiter dicti. Et ita sonat conclu
sio: Licet i priori altercatione absq̄ distinctione
dixisset: deum esse per se & principalem causam
omnis mali: q̄d tanq̄ haereticè dictum increpa
uimus.

Hanc responsionem partim acceptauimus: par
tim uero improbauimus. In hoc. n. q̄ dicit de
um esse per se & principalem causam omnis ef
fectus & omnis actus: optime dicit. Immo ut
probat. S. thomas prima secunde. q̄ septuage
simanona articulo secūdo deus est etiā cā per se
ipsius actus qui est actus peccati: tamen causa
tio dei non attingit usq̄ ad peccatum. Et pro
pter hoc Sanctus Thomas nullo modo dicit:
deum esse per se causam peccati uel mali: quia
necesse est q̄ omnis causa per se & principalis
alicuius pertingat ad illum effectum: cuius est
per se causa. Sed deus nullo modo pertingit ad
peccatum uel ad malum: ideo non potest dici
causa per se & principalis ipsius mali ut bene cō

b 3.

cludunt argumenta nostra superius posita .di-
cit ergo .S. thomas. ut supra .De⁹ est causa om-
nis actionis inquātum est actio . Sed peccatu³
nominat ens & actionem cū quodam defectu .
Defectus autem ille est ex causa creata . s. ex li-
bero arbitrio inquātū³ deficit ab ordine primi
agentis . s. dei . unde defectus iste non reducitur
in deū sicut in causā³ : sed in liberum arbitriū .
Sicut defectus claudicationis reducitur ī tibia³
curuam sicut in causam : non autem in uirtutē
motiuam a qua tamen principaliter causatur :
quicquid motionis est in claudicatione . Et se-
cundum hoc deus est causa actus peccati : non
tamen est causa peccati : quia non ē causa hui⁹
q̄ actus sit cum defectu . Hec ille . Non ergo ha-
bemus dicere deū esse perse causam ipius pec-
cati : tum quia implicat cōtradictionem . pecca-
tū habere cāz p̄ se ut patuit : tū q̄a offendit pias
aures Scot⁹ rī siue aliq̄ scotiste ut uideā^t aliq̄d
noui iuenisse uolunt saluare hūc modū loquē-
di . s. q̄ deus sit causa perse & p̄cipalis omnis
peccati . Non peccati ut peccatum est : quia sic
alia re q̄ uerbis esset cum eis disputandum . S³
deus secundū illos ē causa peccati materialiter

loquendo: inquantū est per se causa ipsius actus
peccati. Et per hoc euadūt argumenta: non ta-
men soluunt: quia hoc penitus impossibile esset.
Differt itaque Scotus A. Sancto Doctore in hoc:
non Sententiā sed uerbis: cū uterque dicat actus
peccati esse a deo per se causante illum: sed non
malum ipsius actus.

Si queratur Accipiendo has duas locutiones
Deus non est per se principalis causa peccati. &
Deus est per se principalis causa peccati.

Quae istarū est uerior? clarum est quod ad minus
hoc non poterunt Scotiste effugeretur: quin ipse
Scotus necessario dicat primam sine compa-
ratione esse ueriores secundam. hec. n. s. quod deus
non sit per se & principalis causa peccati: est simpliciter
& formaliter uera secundum omnes: secunda ue-
ro propositio. s. quod deus sit per se et principalis causa
efficiens peccati: nequaquam est uera formaliter: sed
etiam secundum eos solum materialiter & secundum
quid uera: prima uero est absolute & secundum
se & formaliter uerissima. Sicut itaque aurum lu-
to est eligibilius. ita haec deus non est per se &
principalis causa efficiens ipsius mali: est ma-

gis eligenda illa scilicet quod deus sit perse & principali causa efficiens ipsius mali. scilicet culpe aut peccati. quod si secus est soluant nostra argumenta si poterunt.

Prima itaque replica nostra & omnia sequentia argumenta superius posita Magnifice Laurenti de necessitate concludunt Deum non esse causam perse & principalem actus mali: siue ut deformis est: ut puta actus fornicationis prout deordinatus est. ergo necesse est quod omnes scolasticę dicant: deum esse causam perse ipsius actus tantum.

Omnis autem actus prout est a deo tanquam a perse & principali causa: necessario ens & res quaedam est & bonus est. ergo actus ut a deo principaliter est: non potest dici malus quo ad culpam. Sicut deambulatio prout dependet a perfecta uirtute motiua: non potest dici deformis aut obliqua. Nisi prout dependet a pede curuo uel tibia obliqua.

Non uideo itaque quod ex hoc quod deus perfectissime est causa actus peccati: qui bonus est possit dici causa peccati uel mali effectus.

Tum quia sua causatio non pertingit aliquo pacto ad defectum uel deformitatem: ut probauimus. Tum etiam: quia impossibile est una eandemque rem respectu eiusdem simul et in eodem tpe esse bonam & malam: uel bonam & non bonam. cum hec sint contraria & contradictoria que de eodem ut sic uerificari est impossibile. Sed ita est quod omnis effectus & omnis actus perse et principaliter a deo causatus: necessario est bonum materialiter. ergo impossibile est aliquem effectum dei ut dei est: esse materialiter malum. uel non bonum. Tunc ulterius arguo sic.

Secundum scotistas Deus per tanto dicitur perse & principalis causa peccati per quanto actus peccati uel effectus dei dicitur materialiter malus. Sed nullus effectus dei perse et principaliter ab eo causatus dicitur malus nec formaliter nec materialiter. ergo impossibile est deum esse perse & principalem causam ipsius peccati uel mali culpe etiam materialiter dicti. Minor patet tum ex precedentibus. tum quia necesse est: quod omnis dei perse effectus sit materialiter bonus. cum materialiter sit ens & res quedam a deo actu dependens. ergo impossibile est quod aliquis perse et principalis effectus dei sit materialiter malus: cum materialiter esse bonum & materialiter esse malum sint contraria.

Accedamus ergo pro inuestiganda ueritate
ad syllogismum expositorium.

Iste actus fornicationis uel homicidii prout est
actus tantum: sic est effectus perse & principali
ter a deo. Sed iste idē numero actus prout est p
se & principaliter a deo sic est bonus & formali
ter et materialiter. ergo iste actus put est a deo
principaliter. sic non est malus nec formaliter
nec materialiter. Et per consequens deus nō po
test dici causa peccati: nec formaliter nec mate
rialiter: Immo nullomodo debet nec potest dici
causa perse & principalis peccati.

Sed respondens iterum posset dicere omnia no
stra argumenta solum hoc concludere: q̄ om
nis effectus & actus prout subest perse & prin
cipaliter actioni & causationi diuine: sic neces
se est dicere q̄ sit bonus & formaliter & mate
rialiter ut probant argumenta: hoc tamen non
obstante multi effectus & actus possunt esse
mali prout non subsunt causationi diuine. nec
aliter euadere posset quispiam.

Sed hec responsio nihil eēt & destrueret tū seipsā
tum intentionem respondentis: quia sic deus

erit perse & principalis causa alicui⁹ prout de⁹
non influit causatiue in illud. Sed hoc impli-
cat contradictionez: quia erit causa perse respe-
ctu eiusdem & non erit. Non enim erit causa
perse illius mali materialiter dicti: quia ut sic
tale malum non dependet a deo quia si a deo
esset bonum & non malum esset. Ex alia par-
te secundum scotistas: deus erit causa illius
effectus mali. ergo eiusdem rei respectu eius-
dem simul deus erit realiter causa perse & prin-
cipalis & non erit. Et ita quilibet respondens im-
plicabit contradictionem. nisi dicat ueritate adu-
er⁹: deum nullomodo esse causam perse et pri-
cipalez peccati nec formaliter nec materialiter.
Sicut dicunt tū omnis a probati antiquiores do-
ctores. tum sacre scripture.

Confirmatur.

Aut iste actus fornicationis est malus materiali-
ter prout subest causationi diuine: uel put nō
subest. Nō primū q̃a sic oīs act⁹ est formaliter
& materialiter bon⁹: cū ut sic uere sit res & ens

ergo oportet dicere uere loquendo q̄ hic actus
sit malus materialiter : prout non subest causa
tioni diuine . Sed deus non potest esse p̄se &
principalis causa alicuius rei. prout suę causa-
tioni nō subest hoc. n. implicat contradictionē.
ergo impossibile est q̄ deus sit p̄se & p̄ncipalis
causa peccati etia3 materialiter dicti. Et ita Ma-
gnifice Laurenti ~~eum~~ uere concludimus deum
nullomodo esse p̄se & principaliter causam
peccati : Finis.

Finis quęstionis disputatę in domo Magnifici
Laurentii Medices ultima die Iunii. M. cccc.
lxxxviii.

Impressuz Florentię per Franciscum dini
iacobi ciuē florentinū die uigesima
septima mensis Iulii Milesi-
mo quadringentesimo
octuagesimo no-
no .

